

การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความยอมรับการทุจริตขนาดเล็กในการรับบริการสาธารณะ
ของคนรุ่นเจนเอเรชั่น Y และเจนเอเรชั่น Z ในกรุงเทพมหานคร

A Study of Factors Influencing the Acceptance of Petty Corruption
in Public Service Delivery among Generation Y and Generation Z in Bangkok

สุนันทา โสวนากุล^{1*}, วีรพล จินตามณี² และ ธรรมรัตน์ โสวนากุล³

¹ สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ แขวงหนองค้างพลู เขตหนองแขม กรุงเทพฯ 10160

² หมวดวิชาศึกษาทั่วไป คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ แขวงหนองค้างพลู เขตหนองแขม กรุงเทพฯ 10160

³ สำนักอธิการบดี มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ แขวงหนองค้างพลู เขตหนองแขม กรุงเทพฯ 10160

*ติดต่อ: sunantas@sau.ac.th ; 0928451651

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความยอมรับการทุจริตขนาดเล็กในการรับบริการสาธารณะของคนรุ่นเจนเอเรชั่น Y และเจนเอเรชั่น Z ในกรุงเทพมหานคร โดยงานวิจัยเน้นวิเคราะห์บทบาทของการรับรู้ ทักษะคิด และบรรทัดฐานทางสังคมของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน จากการสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามออนไลน์ และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาและการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบ t-test และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าระดับความยอมรับการทุจริตขนาดเล็กของทั้งสองเจนเอเรชั่นนั้นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในขณะที่ปัจจัยด้านทักษะคิดและบรรทัดฐานทางสังคมมีอิทธิพลเชิงบวกหรือมีความสัมพันธ์ต่อความยอมรับการทุจริตอย่างมีนัยสำคัญ ส่วนการรับรู้การทุจริตไม่พบอิทธิพลหรือความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญ

การวิจัยชี้ให้เห็นว่าปัจจัยด้านช่วงวัยไม่ใช่ตัวกำหนดพฤติกรรมหลัก แต่บริบทในสังคมเมืองและข้อจำกัดด้านเวลาที่มีแนวโน้มเป็นปัจจัยสำคัญทำให้ประชาชนยอมรับพฤติกรรมทุจริตหากประเมินว่ามีความคุ้มค่าด้านเวลาหรือเป็นวิธีเดียวที่จะได้รับการบริการ ดังนั้นการลดปัญหาดังกล่าวควรมุ่งเน้นการปรับเปลี่ยนบรรทัดฐานสังคมและการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาลดการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ เพื่อสร้างระบบบริการสาธารณะที่มีธรรมาภิบาลอย่างแท้จริง พร้อมกับมุ่งปรับบรรทัดฐานทางสังคม ปลุกฝังวัฒนธรรมการไม่ทนต่อการทุจริตควบคู่กับการพัฒนาระบบบริการภาครัฐให้มีความโปร่งใสตรวจสอบได้และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

คำหลัก: การทุจริตขนาดเล็ก, ความยอมรับการทุจริต, การรับรู้, ทักษะคิด, เจนเอเรชั่น Y, เจนเอเรชั่น Z

Abstract

The objective of this research was to investigate factors influencing the acceptance of petty corruption in public service delivery among Generation Y and Generation Z in Bangkok. The study specifically analyzed the roles of perception, attitudes, and social norms. Data were collected via online questionnaires from a sample of 400 individuals, selected through convenience sampling. Statistical analyses included descriptive statistics (mean standard deviation) and inferential statistics, specifically t-test and Multiple Regression Analysis.

The results revealed that the level of acceptance of petty corruption did not differ significantly between the two generations, suggesting that age group is not a primary determinant of such behavior in this context. Conversely, attitudes and social norms were found to have a significant positive influence on the acceptance of corruption. Interestingly, perception of corruption did not show a statistically significant influence.

These findings indicate that urban contexts and time constraints may be more critical factors driving the acceptance of petty corruption, particularly when individuals perceive it as a time-saving measure or the only viable way to access services. Therefore, mitigating this issue should focus on shifting social norms to foster a culture of zero tolerance toward corruption. Simultaneously, the integration of digital technology into public service systems is essential to reduce official discretion, thereby ensuring transparency, accountability, and true good governance in public administration.

Keywords: Petty Corruption, Acceptance of Corruption, Generation Y, Generation Z, Social Norms

1. บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันถือเป็นอุปสรรคสำคัญในการพัฒนาประเทศของไทยมาอย่างยาวนานทั้งในมิติทางเศรษฐกิจ สังคม และการบริหารจัดการภาครัฐ แม้จะมีความพยายามอย่างมากในการปราบปรามการทุจริตขนาดใหญ่ (Grand Corruption) ซึ่งเป็นการทุจริตที่ได้รับความสนใจจากสังคมเป็นอย่างมาก แต่การทุจริตขนาดเล็ก (Petty Corruption) ซึ่งหมายถึงการให้หรือรับผลประโยชน์ในลักษณะไม่เป็นทางการ มีมูลค่าไม่สูง และมักเกิดขึ้นในกระบวนการให้บริการสาธารณะในชีวิตประจำวัน หรือเรียกว่าการทุจริตเชิงวิถีชีวิตในการให้บริการสาธารณะ เช่น การจ่ายเงินสินบนจำนวนเล็กน้อยเพื่อความสะดวกรวดเร็ว หรือการใช้เส้นสายเพื่อให้ได้รับสิทธิพิเศษ กลับกลายเป็นเรื่องที่สังคมเริ่มมีความชินชา

มองว่าการจ่ายเล็กน้อยเพื่อความสะดวก หรือการใช้เส้นสายเป็นน้ำใจ จนกลายเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตไปแล้ว [4] แม้การทุจริตลักษณะดังกล่าวจะดูเป็นเรื่องเล็กน้อยในสายตาของประชาชนบางกลุ่ม แต่ในความเป็นจริงกลับส่งผลกระทบต่อความโปร่งใส ความเป็นธรรม และความน่าเชื่อถือของระบบราชการในระยะยาว

หากมองในมุมเฉพาะของสังคมเมืองอย่างกรุงเทพมหานครที่ประชาชนมีความเร่งรีบและมีการแข่งขันสูง มีปัจจัยด้านเงื่อนไขเวลาและประสิทธิภาพของระบบราชการจึงส่งผลให้บุคคลยอมรับการทุจริตขนาดเล็ก (Petty Corruption) เพื่อลดต้นทุนค่าเสียโอกาส และเพื่อความสะดวกรวดเร็วประหยัดเวลา อย่างไรก็ตาม การเป็น Digital Natives ของประชากรกลุ่มเจนเอเรชัน Y (Gen Y) และเจนเอเรชัน Z (Gen Z) ซึ่งเป็นกลุ่มที่เติบโตมาพร้อมกับเทคโนโลยีและการเข้าถึงข้อมูล

ข่าวสารที่รวดเร็ว ทำให้บุคคลกลุ่มนี้มีศักยภาพในการตรวจสอบ (Monitoring) และเข้าถึงข้อมูลผ่านแพลตฟอร์มดิจิทัล ซึ่งส่งผลให้เกิดค่านิยมด้านความรับผิดชอบ (Accountability) และถูกมองว่าเป็นกลุ่มที่มีค่านิยมด้านความโปร่งใสและคำนึงถึงสิทธิพลเมืองที่เข้มข้นกว่าคนรุ่นก่อน สอดคล้องกับแนวทางการสร้างวัฒนธรรมด้านทุจริตที่มุ่งเน้นการปรับฐานความคิดในกลุ่มเยาวชนและคนรุ่นใหม่ [8]

อย่างไรก็ดีในระยะหลังมีงานวิจัยที่เริ่มสะท้อนให้เห็นแง่มุมที่ย้อนแย้ง เมื่อความกดดันทางเศรษฐกิจและค่านิยมความสำเร็จที่เร่งด่วน กลายเป็นตัวแปรที่ทำให้คนรุ่นใหม่บางส่วนเลือกให้น้ำหนักกับผลลัพธ์มากกว่าวิธีการ หากสิ่งนั้นถูกมองว่าคุ้มค่าต่อการแลกมาด้วยความเสี่ยงทางจริยธรรมที่ดูเหมือนจะมีมูลค่าต่ำ [5] สอดคล้องกับแนวคิดทางพฤติกรรมศาสตร์ที่ว่าคนรุ่นใหม่อาจยอมรับการทุจริตขนาดเล็ก (Petty Corruption) ได้ง่ายขึ้น [13] หากพวกเขาสามารถหาเหตุผลมาสนับสนุนได้ว่าเป็นการกระทำเพื่อความสำเร็จที่เร่งด่วน (Quick Win) โดยที่ยังรักษามโนธรรมว่าตนเองไม่ใช่คนทุจริตเชิงโครงสร้าง [11] ดังนั้นการทำความเข้าใจกลไกทางความคิดของประชากรกลุ่มเจนเนอเรชัน Y และ เจเนอเรชัน Z ต่อการทุจริตขนาดเล็กจึงไม่ใช่เพียงการศึกษาพฤติกรรมส่วนบุคคล แต่คือการศึกษาเพื่อวางรากฐานธรรมาภิบาลที่สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางสังคม และการสร้างสังคมธรรมาภิบาลในอนาคต หากเราไม่เข้าใจกลไกทางความคิดของคนรุ่นใหม่ การแก้ไขปัญหาคอร์รัปชันในระดับโครงสร้างก็อาจเป็นเรื่องยากที่จะประสบความสำเร็จ การปฏิรูปโครงสร้างเพื่อขจัดคอร์รัปชันในระยะยาวก็อาจเป็นเพียงการแก้ปัญหาที่ไม่ตรงจุด เช่น การนำระบบการขออนุญาตก่อสร้างออนไลน์มาใช้ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร หากภาครัฐไม่เข้าใจแรงจูงใจที่แท้จริงของคนรุ่นใหม่ในการเลือกใช้ช่องทางลัดเพื่อความสะดวก การมีเทคโนโลยีก็อาจไม่สามารถจัดการทุจริตขนาดเล็กได้จริง [15]

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาระดับความยอมรับการทุจริตขนาดเล็กในการรับบริการสาธารณะของประชากรกลุ่มเจนเนอเรชัน Y และเจนเนอเรชัน Z ในกรุงเทพมหานคร

1.2.2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความยอมรับการทุจริตขนาดเล็ก เช่น การรับรู้ ทัศนคติ และค่านิยม

1.2.3 เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความยอมรับการทุจริตขนาดเล็กระหว่างเจนเนอเรชัน Y และเจนเนอเรชัน Z

1.3 สมมติฐานการวิจัย

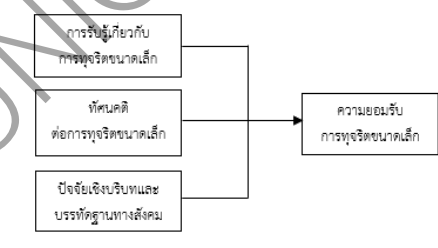
1.3.1 ประชากรกลุ่มเจนเนอเรชัน Y และเจนเนอเรชัน Z มีระดับความยอมรับการทุจริตขนาดเล็กในการรับบริการสาธารณะแตกต่างกัน

1.3.2 การรับรู้เกี่ยวกับการทุจริตขนาดเล็กมีอิทธิพลต่อความยอมรับการทุจริตขนาดเล็กในการรับบริการสาธารณะ

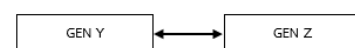
1.3.3 ทัศนคติต่อการทุจริตขนาดเล็กมีอิทธิพลต่อความยอมรับการทุจริตขนาดเล็กในการรับบริการสาธารณะ

1.3.4 ปัจจัยเชิงบริบทและบรรทัดฐานทางสังคมมีอิทธิพลต่อความยอมรับการทุจริตขนาดเล็กในการรับบริการสาธารณะ

1.4 กรอบแนวคิดการวิจัย

เปรียบเทียบระหว่างเจนเนอเรชัน

รูปที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

1.5 แนวคิดและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.5.1 แนวคิดเกี่ยวกับเจนเนอเรชัน (Generation Theory) Mannheim, K [13] ให้นิยามของคำว่าเจนเนอเรชันคือ กลุ่มคนที่เผชิญเหตุการณ์เดียวกัน แต่ก็มีภูมิหลังอื่นๆ ที่หลากหลาย เช่น พื้นที่ ชนชั้น หรือวัฒนธรรมที่แตกต่าง

กัน ผู้คนในสังคมได้รับอิทธิพลจากบริบททางสังคมและทางประวัติศาสตร์ และผู้คนในยุคนี้ๆ เกิดและเติบโตท่ามกลางเหตุการณ์ใหญ่ๆ เช่น สงครามโลก หรือนวัตกรรมที่มีอิทธิพลกับชีวิต [13] ลักษณะนิสัยผู้คนสำหรับการศึกษาค้นคว้า มุ่งเน้นไปที่กลุ่มประชากรสองกลุ่มหลัก ได้แก่

กลุ่มเจนเนอเรชัน Y (Gen Y เกิดระหว่างปี พ.ศ. 2524-2539) เป็นกลุ่มที่เติบโตในยุคเปลี่ยนผ่านจากอนาล็อกสู่ดิจิทัล มีลักษณะเชื่อมั่นในตัวเองสูง ให้ความสำคัญกับความสมดุลระหว่างชีวิตและการทำงาน (Work-life Balance) รวมถึงมองหาความเท่าเทียมในองค์กร

กลุ่มเจนเนอเรชัน Z (Gen Z เกิดระหว่างปี พ.ศ. 2540-2555) เป็นกลุ่ม Digital Natives โดยเติบโตมาในโลกออนไลน์อย่างเต็มรูปแบบ ทำให้มีทัศนคติที่ให้ความสำคัญกับความโปร่งใส (Transparency) ความรับผิดชอบต่อสังคม (Social Responsibility) และสิทธิพลเมืองดิจิทัล (Digital Citizenship)

อย่างไรก็ตามพัฒนาการทางเทคโนโลยีได้หล่อหลอมให้คนทั้งสองเจนเนอเรชัน โดยเฉพาะในบริบทสังคมคนเมือง มีวิถีชีวิตผูกติดกับแพลตฟอร์มดิจิทัลและ Gig Economy สร้างพฤติกรรม On-demand ที่คุ้นชินกับความรวดเร็วและบริการที่ตอบโจทย์เฉพาะบุคคล หรือการได้รับบริการที่รวดเร็วทันใจผ่านเทคโนโลยี [14] ความคุ้นชินดังกล่าวนำไปสู่การสร้างความคาดหวัง (Expectation) ต่อประสิทธิภาพของบริการสาธารณะในรูปแบบเดียวกัน หากกระบวนการราชการมีความล่าช้าหรือไม่สามารถตอบสนองความต้องการได้ทันที่ ความอดทนต่อการรอคอยที่ลดต่ำลงประกอบกับต้นทุนค่าเสียโอกาสของเวลาในเมืองอาจกลายเป็นปัจจัยผลักดันเชิงจิตวิทยาที่ทำให้คนรุ่นใหม่บางส่วนยอมรับการทุจริตขนาดเล็ก (Petty Corruption) ในรูปแบบ "ค่าอำนวยความสะดวก" เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่รวดเร็ว

1.5.2 แนวคิดเรื่องการทุจริตขนาดเล็ก (Petty Corruption)

การทุจริตขนาดเล็ก (Petty Corruption) คือการใช้อำนาจมิชอบของเจ้าหน้าที่รัฐระดับกลาง ระดับล่าง

เรียกรับสินบนจำนวนไม่มาก เพื่อแลกกับความสะดวกในการบริการสาธารณะในชีวิตประจำวัน เช่น การทำใบอนุญาต หรือการหลีกเลี่ยงค่าปรับที่แทรกซึมอยู่ในวิถีชีวิตประจำวันและส่งผลกระทบต่อประชาชนโดยตรง ซึ่งแม้จำนวนเงินจะน้อยแต่สร้างความเสียหายเชิงโครงสร้างและความรู้สึกศรัทธาต่อภาครัฐอย่างมาก เมื่อมองในมุมของสังคมไทย การทุจริตลักษณะนี้มักถูกบิดเบือนความหมายและเรียกในเชิงบวกว่าน้ำใจหรือค่าอำนวยความสะดวกเพื่อให้กระบวนการทางราชการสามารถดำเนินไปได้อย่างรวดเร็วขึ้น

นอกจากนี้ แนวคิดของ Robert Klitgaard ยังอธิบายกลไกนี้ผ่านสมการการทุจริตจะเกิดขึ้นเมื่อมีการผูกขาดอำนาจสามารถใช้ดุลพินิจได้ตามใจชอบ การขาดความรับผิดชอบและการตรวจสอบ ส่งผลให้ประชาชนโดยเฉพาะในเขตเมืองที่มีข้อจำกัดด้านเวลายอมเข้าสู่กระบวนการทุจริตขนาดเล็กเพื่อเป็นทางลัดให้เข้าถึงบริการสาธารณะที่รวดเร็วจนกลายเป็นส่วนหนึ่งของการทุจริตเชิงวิถีชีวิตที่สังคมเริ่มมีความชินชาและมองข้ามผลกระทบเชิงโครงสร้างในระยะยาว [12]

1.5.3 ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Theory of Planned Behavior - TPB)

Ajzen, I. [10] อธิบายว่าการแสดงพฤติกรรมใดๆ ของมนุษย์เกิดจากความตั้งใจ (Intention) ซึ่งได้รับอิทธิพลจาก 3 องค์ประกอบ คือ 1) ทัศนคติต่อพฤติกรรม (Attitude toward the behavior) ความเชื่อส่วนบุคคลว่าพฤติกรรมนั้นดีหรือเป็นลบ 2) บรรทัดฐานทางสังคม การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (Subjective norm) แรงกดดันจากสังคมหรือคนรอบข้างที่ส่งผลต่อพฤติกรรม และ 3) การควบคุมพฤติกรรมที่รับรู้ (Perceived behavioral control) ความเชื่อมั่นว่าตนเองสามารถทำพฤติกรรมนั้นได้ง่ายหรือยาก [10] ภาพรวมในบริบทของการทุจริตขนาดเล็ก (Petty Corruption) การตัดสินใจของกลุ่มเจนเนอเรชัน Y และ Z นั้น อาจไม่ได้เกิดจากการที่จะเจตนากระทำหรือแสดงออกทางพฤติกรรมที่ผ่านกระบวนการวางแผนอย่างเป็นระบบเพียงอย่างเดียว แต่

ยังมีความย้อนแย้งที่อธิบายได้ด้วยแนวคิดพฤติกรรมศาสตร์ (Behavioral Science) ซึ่งแม้กลุ่มเจนเนอเรชัน Y และ Z จะให้ความสำคัญและให้คุณค่าในเรื่องของความโปร่งใส [11] แต่ในมุมมองของบริบทการทุจริตขนาดเล็กนั้น โดยเฉพาะแนวคิดช่องว่างทางจริยธรรม (Fudge Factor) ของ Ariely [11] ซึ่งอธิบายว่ามนุษย์มีแนวโน้มที่จะแสวงหาผลประโยชน์จากการทุจริตในระดับที่เล็กน้อยพอที่จะไม่ทำลายภาพลักษณ์ความรู้สึกว่าตนเองเป็นคนดี โดยการใช้การหาเหตุผลเข้าข้างตนเอง (Self-Justification) และมองว่าการจ่ายเงินเพื่อความรวดเร็วเป็นเพียงค่าธรรมเนียมอำนวยความสะดวกไม่ใช่การคอร์รัปชันเชิงโครงสร้าง กลไกทางจิตวิทยานี้ช่วยลดความรู้สึกผิดและทำให้คนรุ่นใหม่ที่มีทัศนคติมีค่านิยมด้านความโปร่งใสสามารถยอมรับหรือกระทำการทุจริตขนาดเล็กได้โดยไม่รู้สึกรู้ว่าตนเองกำลังละเมิดหลักจริยธรรมที่ยึดถือ

1.5.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วิโรจน์ เจริญลักษณ์ และคณะ [6] พบว่าปัจจัยด้านเวลาคนรุ่นใหม่ในเมือง มีแนวโน้มยอมรับการทุจริตขนาดเล็กได้ หากการกระทำนั้นส่งผลให้เกิดความรวดเร็วและลดขั้นตอนที่ซับซ้อนโดยพวกเขามองว่าเป็นการซื้อบริการหรือค่าเสียโอกาส ในทางกลับกันพวกเขาจะต่อต้านอย่างรุนแรง (Zero Tolerance) ต่อการทุจริตที่มีลักษณะละเมิดสิทธิพลเมืองหรือความไม่เท่าเทียม เช่น การโกงเลือกตั้ง หรือการทุจริตงบประมาณที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตส่วนรวม

Transparency International ระบุว่าคนรุ่นใหม่ (อายุ 18-34 ปี) มีสถิติการจ่ายสินบนหรือการใช้เส้นสาย (Personal Connections) สูงกว่ากลุ่มผู้สูงอายุ (55 ปีขึ้นไป) ในหลายประเทศรวมถึงประเทศไทย [15]

จักริน ตาลศิริ [1] พบว่าคน Gen Y มีการรับรู้ว่าการทุจริตเป็นปัญหาสำคัญ แต่ในขณะเดียวกัน ระดับความอดทนต่อการทุจริต (Tolerance) จะสูงขึ้นหากการทุจริตนั้นเกี่ยวข้องกับความสำเร็จส่วนบุคคลหรือความสะดวกรวดเร็ว

ธานี ชัยวัฒน์ [2] ได้ศึกษาเศรษฐศาสตร์พฤติกรรมว่าด้วยการคอร์รัปชันในสังคมไทยโดยพบข้อบ่งชี้สำคัญว่า ประชากรในเขตเมืองมีแนวโน้มที่จะยอมรับการจ่ายเงินสินบนเพื่อความสะดวกรวดเร็วในสัดส่วนที่สูงกว่าประชากรในเขตชนบท เนื่องจากคนเมืองต้องเผชิญกับต้นทุนค่าเสียโอกาส (Opportunity Cost) ของเวลาที่สูงกว่าการจ่ายเงินจำนวนเล็กน้อยเพื่อให้กระบวนการรัฐรวดเร็วขึ้นจึงถูกมองว่าเป็นทางเลือกที่คุ้มค่าในเชิงเศรษฐศาสตร์มากกว่าการรอคอยตามระบบปกติ

สังคิต พิริยะรังสรรค์ [7] ระบุว่าวัฒนธรรมอุปถัมภ์ (Clientelism) ยังคงเป็นตัวแปรสำคัญที่หล่อหลอมให้สังคมไทยมองว่าการให้สินบนเล็กน้อยเป็นเรื่องที่ยอมรับได้ โดยเฉพาะเมื่อถูกนิยามว่าเป็นการ ช่วยเหลือเกื้อกูลกันหรือการสร้างความสัมพันธ์ส่วนตัว (Personal Connection) เพื่อลดอุปสรรคจากกฎระเบียบที่เคร่งครัด

นิด้าโพล ได้สำรวจทัศนคติของเด็กและเยาวชนต่อปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน พบประเด็นที่สะท้อนถึงความย้อนแย้งทางค่านิยม โดยกลุ่มตัวอย่างคนรุ่นใหม่ส่วนหนึ่งมองว่าการใช้เส้นสายหรือการใช้ความสัมพันธ์ส่วนตัวเพื่อให้ได้สิทธิพิเศษในบางกรณี เป็นเรื่องของความกตัญญูหรือการช่วยเหลือกันตามธรรมเนียมปฏิบัติมากกว่าที่จะมองว่าเป็นพฤติกรรมทุจริตที่รุนแรง ซึ่งสนับสนุนข้อสมมติฐานเรื่องความชินชาเชิงวิถีชีวิตที่ฝังรากลึกในสังคมไทย [9]

2. วิธีการดำเนินการวิจัย

2.1 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรกลุ่มเจนเนอเรชัน Y และเจนเนอเรชัน Z ที่กำลังศึกษา อาศัยหรือทำงานอยู่ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความยอมรับการทุจริตขนาดเล็กในการรับบริการสาธารณะ

ผู้วิจัยได้ศึกษาทบทวนเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย

และพัฒนาเครื่องมือวิจัยให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษา

2.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือกลุ่มคนเจนเนอเรชัน Y และเจนเนอเรชัน Z ที่กำลังศึกษาหรืออาศัยหรือทำงานอยู่ในกรุงเทพมหานคร และได้กำหนดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มตัวอย่างแบบสะดวกจนได้ครบตามจำนวน

2.3 ขอบเขตของงานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ โดยกลุ่มเป้าหมายคือ ประชากรกลุ่มคนเจนเนอเรชัน Y และเจนเนอเรชัน Z ที่กำลังศึกษาหรืออาศัยหรือทำงานอยู่ในกรุงเทพมหานคร โดยทำการศึกษาในด้านการรับรู้เกี่ยวกับการทุจริตขนาดเล็ก ทศนคติต่อการทุจริตขนาดเล็ก ความยอมรับการทุจริตขนาดเล็ก ปัจจัยเชิงบริบทและบรรทัดฐานทางสังคม

2.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Theory of Planned Behavior: TPB) ของ Icek Ajzen และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตขนาดเล็ก (Petty Corruption) แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) การรับรู้เกี่ยวกับการทุจริตขนาดเล็ก 2) ทศนคติต่อการทุจริตขนาดเล็ก 3) ความยอมรับการทุจริตขนาดเล็ก 4) ปัจจัยเชิงบริบทและบรรทัดฐานทางสังคม

แบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตรประมาณค่า (Likert Scale) 5 ระดับ จำนวน 24 ข้อ โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้ เห็นด้วยอย่างยิ่ง = 5 คะแนน, เห็นด้วย = 4 คะแนน, ปานกลาง = 3 คะแนน, ไม่เห็นด้วย = 2 คะแนน, ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง = 1 คะแนน

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Index of Item-Objective Congruence: IOC) พบว่าค่าดัชนี IOC ของข้อคำถามทุกข้ออยู่ระหว่าง 0.67–1.00

ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ที่ 0.50 แสดงให้เห็นว่าแบบสอบถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย จากนั้นได้นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกับประชากรเป้าหมาย จำนวน 30 คน และตรวจสอบค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้วยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) พบว่าค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.87 ซึ่งถือว่าแบบสอบถามมีความเชื่อมั่นอยู่ในระดับสูงและสามารถนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.5 การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างโดยใช้แบบสอบถาม และนำข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสถิติสำเร็จรูป โดยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบตาราง ประกอบด้วย 1) การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) 2) การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการรับรู้เกี่ยวกับการทุจริตขนาดเล็ก ทศนคติต่อการทุจริตขนาดเล็ก ความยอมรับการทุจริตขนาดเล็ก และปัจจัยเชิงบริบทและบรรทัดฐานทางสังคม โดยใช้การหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

การแปลผลค่าเฉลี่ยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ โดยใช้เกณฑ์การแบ่งอันตรภาคชั้น ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย

4.21 – 5.00 เห็นด้วยอย่างยิ่ง/มีระดับการยอมรับสูงมาก

3.41 – 4.20 เห็นด้วย/มีระดับการยอมรับสูง

2.61 – 3.40 ปานกลาง

1.81 – 2.60 ไม่เห็นด้วย/มีระดับการยอมรับน้อย

1.00 – 1.80 ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง/มีระดับการยอมรับน้อยมาก

3. สรุปผลการวิจัย

3.1 ปัจจัยพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 1 แสดงปัจจัยพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ปัจจัยพื้นฐาน	ผู้ตอบแบบสอบถาม	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
- ชาย	116	29.00
- หญิง	284	71.00
อายุ		
- Gen Y (อายุ 31 ถึง 45 ปี)	129	32.00
- Gen Z (อายุ 16 ถึง 30 ปี)	271	68.00
ประสบการณ์การรับบริการของรัฐ		
- เคยเข้ารับบริการ	319	80.00
- ไม่เคยเข้ารับบริการ	81	20.00

จากตารางที่ 1 จะเห็นได้ว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ 30 ปี) ร้อยละ 68 และส่วนใหญ่เคยมีประสบการณ์การเป็นเพศหญิง ร้อยละ 71 เป็น Gen Z (อายุระหว่าง 16- รับบริการสาธารณะของรัฐ ร้อยละ 80

3.2 การวิเคราะห์ตัวแปรค่าเฉลี่ย/ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการทุจริตขนาดเล็ก

ตารางที่ 2 ตารางแสดงการประเมินระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการทุจริตขนาดเล็ก (Petty Corruption)

รายละเอียด	ค่าเฉลี่ย	เกณฑ์
การรับรู้เกี่ยวกับการทุจริตขนาดเล็ก		
ข้าพเจ้ารับรู้ว่าการทุจริตขนาดเล็กหมายถึงการให้หรือรับผลประโยชน์เล็กน้อยเพื่อแลกกับความสะดวกในการรับบริการ	3.53	เห็นด้วย
ข้าพเจ้ารับรู้ว่าการทุจริตขนาดเล็กสามารถเกิดขึ้นได้ในกระบวนการรับบริการสาธารณะทั่วไป	3.81	เห็นด้วย
ข้าพเจ้ารับรู้ว่าการทุจริตขนาดเล็กเป็นพฤติกรรมที่ขัดต่อหลักจริยธรรม	4.28	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
ข้าพเจ้ารับรู้ว่าการทุจริตขนาดเล็กส่งผลกระทบต่อความโปร่งใสของหน่วยงานรัฐ	4.29	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
ข้าพเจ้ารับรู้ว่าการทุจริตขนาดเล็กเป็นส่วนหนึ่งของปัญหาการทุจริตเชิงระบบ	4.22	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
ข้าพเจ้ารับรู้ว่าการทุจริตขนาดเล็กแม้มีมูลค่าไม่สูงแต่ส่งผลกระทบต่อสังคมในระยะยาว	4.32	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
ค่าเฉลี่ยรวม	4.07	เห็นด้วย
ทัศนคติต่อการทุจริตขนาดเล็ก		
ข้าพเจ้ามองว่าการทุจริตขนาดเล็กเป็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม	4.49	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
ข้าพเจ้ารู้สึกไม่เห็นด้วยกับการให้หรือรับผลประโยชน์เพื่อความสะดวกในการรับบริการ	4.14	เห็นด้วย
ข้าพเจ้ามองว่าการใช้เส้นสายหรือความสัมพันธ์ส่วนบุคคลเป็นสิ่งที่ไม่ควรเกิดขึ้น	4.38	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
ข้าพเจ้ารู้สึกว่าการทุจริตขนาดเล็กไม่ควรถูกมองว่าเป็นเรื่องปกติของสังคม	4.43	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
ข้าพเจ้ามองว่าการยอมให้เกิดการทุจริตขนาดเล็กจะนำไปสู่ปัญหาที่รุนแรงขึ้นในอนาคต	4.42	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
ข้าพเจ้ารู้สึกว่าการต่อต้านการทุจริตควรเริ่มจากการไม่ยอมรับการทุจริตขนาดเล็ก	4.44	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
ค่าเฉลี่ยรวม	4.38	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
ความยอมรับการทุจริตขนาดเล็ก		
ข้าพเจ้ามีแนวโน้มยอมรับการทุจริตขนาดเล็ก หากช่วยให้ได้รับบริการรวดเร็วขึ้น	2.58	ไม่เห็นด้วย/ยอมรับน้อย
ข้าพเจ้ามีแนวโน้มยอมรับการทุจริตขนาดเล็ก หากเป็นวิธีเดียวที่จะได้รับบริการ	2.62	ปานกลาง
ข้าพเจ้ามีแนวโน้มยอมรับการทุจริตขนาดเล็ก หากเห็นว่าคนส่วนใหญ่ก็ปฏิบัติเช่นเดียวกัน	2.58	ไม่เห็นด้วย/ยอมรับน้อย

รายละเอียด	ค่าเฉลี่ย	เกณฑ์
ข้าพเจ้ามีแนวโน้มไม่คัดค้านเมื่อพบเห็นการทุจริตขนาดเล็กในการรับบริการสาธารณะ	2.46	ไม่เห็นด้วย/ยอมรับน้อย
ข้าพเจ้ามีแนวโน้มมองว่าการทุจริตขนาดเล็กไม่ใช่ปัญหาที่ร้ายแรง	2.49	ไม่เห็นด้วย/ยอมรับน้อย
ข้าพเจ้ามีแนวโน้มยอมรับการทุจริตขนาดเล็กหากไม่ส่งผลเสียต่อตนเองโดยตรง	2.54	ไม่เห็นด้วย/ยอมรับน้อย
ค่าเฉลี่ยรวม	2.54	ไม่เห็นด้วย/ยอมรับน้อย
ปัจจัยเชิงบริบทและบรรทัดฐานทางสังคม		
ข้าพเจ้ารับรู้ว่าคุณในสังคมส่วนใหญ่มักยอมรับการทุจริตขนาดเล็ก	3.63	เห็นด้วย
ข้าพเจ้ารับรู้ว่าการปฏิเสธการทุจริตขนาดเล็กอาจทำให้การรับบริการยุ่งยากขึ้น	3.55	เห็นด้วย
ข้าพเจ้ารับรู้ว่าการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการทุจริตขนาดเล็กยังไม่เข้มงวด	4.08	เห็นด้วย
ข้าพเจ้ามีความเชื่อมั่นต่อความโปร่งใสของหน่วยงานรัฐในระดับปานกลาง	3.36	ปานกลาง
ข้าพเจ้ามีแนวโน้มมองว่าการทุจริตขนาดเล็กไม่ใช่ปัญหาที่ร้ายแรง	2.80	ปานกลาง
ข้าพเจ้ารับรู้ว่าการทุจริตขนาดเล็กเกิดจากระบบมากกว่าตัวบุคคล	3.36	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม	3.46	เห็นด้วย

จากตารางที่ 2 ผลจากการศึกษาวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1) ด้านการรับรู้เกี่ยวกับการทุจริตขนาดเล็กภาพรวมการรับรู้เกี่ยวกับการทุจริตขนาดเล็กอยู่ในเกณฑ์เห็นด้วย โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.07 โดยกลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ว่าการทุจริตขนาดเล็กส่งผลเสียต่อสังคมในระยะยาวแม้มีมูลค่าไม่สูง รับรู้ว่าส่งผลกระทบต่อความโปร่งใสของหน่วยงานรัฐ รับรู้ว่าเป็นพฤติกรรมที่ขัดต่อหลักจริยธรรม 2) ด้านทัศนคติต่อการทุจริตขนาดเล็กในภาพรวมอยู่ในเกณฑ์เห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.38 โดยส่วนใหญ่แล้วมองว่าการทุจริตขนาดเล็กเป็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม รู้สึกว่าการต่อต้านการทุจริตควรเริ่มจากการไม่ยอมรับการทุจริตขนาดเล็ก และการรู้สึกว่าการ

ไม่ควรถูกมองว่าเป็นเรื่องปกติของสังคม 3) ด้านความยอมรับการทุจริตขนาดเล็ก ภาพรวมความยอมรับการทุจริตขนาดเล็กอยู่ในเกณฑ์ ไม่เห็นด้วย/ยอมรับน้อย โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.54 ซึ่งอย่างไรก็ตามนั้นยังพบว่ามีแนวโน้มการยอมรับและมีการไม่คัดค้านเมื่อพบเห็นการทุจริตขนาดเล็กในการรับบริการสาธารณะบางสถานการณ์ หากเป็นวิธีเดียวที่จะได้รับบริการ 4) ด้านปัจจัยเชิงบริบทและบรรทัดฐานทางสังคม ภาพรวมอยู่ในเกณฑ์เห็นด้วย โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.46 ประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยมากที่สุดคือ การรับรู้ว่าการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการทุจริตขนาดเล็กยังไม่เข้มงวด และรับรู้ว่าคุณในสังคมส่วนใหญ่มักยอมรับการทุจริตขนาดเล็ก

3.3 การทดสอบสมมติฐาน

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของความยอมรับการทุจริตขนาดเล็กระหว่างเจเนอเรชัน Y และเจเนอเรชัน Z

ตัวแปร	เจเนอเรชัน	n	Mean	S.D.	t	df	p-value
ความยอมรับการทุจริต	Gen Y	129	-.09746	.12216	-.798	398	.425
	Gen Z	271	-.09746	.12094	-.806	218.53	.421

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความยอมรับการทุจริตขนาดเล็กระหว่างประชากรผู้ตอบแบบสอบถามเจเนอเรชัน Y และเจเนอเรชัน

Z พบว่าภาพรวมความยอมรับการทุจริตขนาดเล็กของประชากรทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

3.4 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐาน	ผล	สรุป
H1: Gen Y และ Gen Z มีความยอมรับการทุจริตแตกต่างกัน	$p=.425$	ปฏิเสธสมมติฐาน
H2: การรับรู้มีอิทธิพลต่อความยอมรับการทุจริต	$p=.159$	ปฏิเสธสมมติฐาน
H3: ทศนคติมีอิทธิพลต่อความยอมรับการทุจริต	$p=.000$	ยอมรับสมมติฐาน
H4: บรรทัดฐานทางสังคมมีอิทธิพลต่อความยอมรับการทุจริต	$p=.000$	ยอมรับสมมติฐาน

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ปัจจัยด้านทัศนคติ ปัจจัยด้านการรับรู้ และความแตกต่างระหว่างช่วงวัย และปัจจัยเชิงบริบททางสังคมมีอิทธิพลต่อความยอมรับการทุจริตขนาดเล็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ขณะที่

ตารางที่ 4 การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ ทัศนคติ ปัจจัยเชิงบริบท และความยอมรับการทุจริตขนาดเล็ก

Correlations					
		การรับรู้	ทัศนคติ	บริบททางสังคม	ความยอมรับการทุจริต
การรับรู้	Pearson Correlation	1	.463**	.071	.371**
	Sig. (2-tailed)		.000	.159	.000
	N	400	400	400	400
ทัศนคติ	Pearson Correlation	.463**	1	-.287**	.263**
	Sig. (2-tailed)	.000		.000	.000
	N	400	400	400	400
บริบททางสังคม	Pearson Correlation	.071	-.287**	1	.372**
	Sig. (2-tailed)	.159	.000		.000
	N	400	400	400	400
ความยอมรับการทุจริตขนาดเล็ก	Pearson Correlation	.371**	.263**	.372**	1
	Sig. (2-tailed)	.000	.000	.000	
	N	400	400	400	400

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

จากตารางที่ 4 จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์หรืออิทธิพลพบว่าทัศนคติต่อการทุจริตขนาดเล็กมีความสัมพันธ์/มีอิทธิพลเชิงลบกับความยอมรับการทุจริตขนาดเล็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในขณะที่ปัจจัยเชิงบริบทและบรรทัดฐานทางสังคมมีความสัมพันธ์/มีอิทธิพลเชิงบวกกับ

ความยอมรับการทุจริตขนาดเล็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งจากผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์หรือความมีอิทธิพลระหว่างการรับรู้เกี่ยวกับการทุจริตขนาดเล็กและความยอมรับการทุจริต ไม่พบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของปัจจัยที่ส่งผลต่อความยอมรับการทุจริตขนาดเล็ก

ตัวแปรพยากรณ์	Beta	t	Sig.
การรับรู้เกี่ยวกับการทุจริตขนาดเล็ก	.051	1.102	.271
ทัศนคติต่อการทุจริตขนาดเล็ก	-.284	-5.112	.000*
บรรทัดฐานทางสังคม	.401	7.225	.000*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณพบว่า ปัจจัยด้านทัศนคติ และปัจจัยเชิงบริบททางสังคม มีอิทธิพลต่อความยอมรับการทุจริตขนาดเล็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ขณะที่ปัจจัยด้านการรับรู้ไม่พบอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4. สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

4.1 สรุปผลการวิจัย

การศึกษาค้นคว้ามีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความแตกต่างของความยอมรับการทุจริตขนาดเล็กระหว่างประชากรกลุ่มเจนเนอเรชัน Y และเจนเนอเรชัน Z และเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความยอมรับการทุจริตขนาดเล็กในการรับบริการสาธารณะ

ผลการศึกษาพบว่าประชากรทั้งสองกลุ่มมีระดับความยอมรับการทุจริตขนาดเล็กไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

นอกจากนี้ ยังพบว่าปัจจัยด้านทัศนคติ และปัจจัยเชิงบริบททางสังคมมีอิทธิพลต่อความยอมรับการทุจริตขนาดเล็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ขณะที่ปัจจัยด้านการรับรู้ไม่พบอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญ

ผลการศึกษาสะท้อนให้เห็นว่า แม้ประชาชนจะรับรู้ว่าการทุจริตขนาดเล็กเป็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม แต่บรรทัดฐานทางสังคมและบริบทของระบบบริการสาธารณะยังคงมีอิทธิพลต่อการยอมรับพฤติกรรมดังกล่าวในชีวิตประจำวัน

4.2 อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาพบว่า ระดับความยอมรับการทุจริตขนาดเล็กของคนรุ่นเจนเนอเรชัน Y และเจนเนอเรชัน Z ในกรุงเทพมหานครไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าปัจจัยด้านช่วงวัยมิได้เป็นตัวกำหนดสำคัญต่อการยอมรับพฤติกรรมดังกล่าว

ผลการศึกษาสอดคล้องกับการศึกษาของ ธาณีชัยวัฒน์ [3] ที่พบว่าปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะในเขตเมืองที่มีค่าครองชีพสูงและ

ข้อจำกัดด้านเวลา มีอิทธิพลต่อการยอมรับการจ่ายสินบน เพื่อเพิ่มความสะดวกในการเข้าถึงบริการสาธารณะ

นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับข้อค้นพบของปรกชล สุตบุตร [5] ที่พบว่า การทุจริตขนาดเล็กได้กลายเป็นความปกติใหม่ (New Normal) โดยประชาชนในทุกช่วงวัยที่ปฏิสัมพันธ์กับระบบราชการเดียวกัน มีแนวโน้มได้รับอิทธิพลจากบรรทัดฐานทางสังคมในลักษณะเดียวกัน

ผลการศึกษาดังกล่าวสามารถอธิบายได้ด้วย Theory of Planned Behavior ของ Icek Ajzen [10] ซึ่งชี้ให้เห็นว่าบรรทัดฐานทางสังคมมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลอย่างมีนัยสำคัญ และยังสามารถอธิบายผ่านแนวคิดช่องว่างทางจริยธรรมของ Dan Ariely [11] ที่อธิบายว่ามนุษย์มีแนวโน้มแสวงหาผลประโยชน์จากการทุจริตในระดับเล็กน้อย ตราบใดที่ยังสามารถรักษาภาพลักษณ์ว่าตนเองเป็นคนดีได้ผ่านการหาเหตุผลสนับสนุนการกระทำของตนเอง [10][11]

ผลการศึกษาพบว่า การรับรู้เกี่ยวกับการทุจริตขนาดเล็กไม่มีอิทธิพลต่อความยอมรับการทุจริตขนาดเล็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้ แม้ว่ากลุ่มตัวอย่างจะรับรู้ว่าการทุจริตขนาดเล็กเป็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม แต่การรับรู้เพียงอย่างเดียวอาจไม่เพียงพอที่จะยับยั้งการยอมรับพฤติกรรมดังกล่าวในสถานการณ์จริง โดยเฉพาะในบริบทของสังคมเมืองที่ให้ความสำคัญกับความรวดเร็ว และความสะดวกในการเข้าถึงบริการสาธารณะ

ผลการศึกษาสะท้อนแนวคิดด้านพฤติกรรมศาสตร์ของ Dan Ariely ที่อธิบายว่า บุคคลสามารถคงภาพลักษณ์ว่าตนเองเป็นคนดีได้แม้จะยอมรับการทุจริตในระดับเล็กน้อย หากสามารถหาเหตุผลสนับสนุนการกระทำนั้นได้

ขณะเดียวกัน ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยเชิงบริบทและบรรทัดฐานทางสังคมมีอิทธิพลต่อความยอมรับการทุจริตขนาดเล็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสะท้อนลักษณะวัฒนธรรมแบบอุปถัมภ์และการยอมรับเชิงวิถีชีวิตในสังคมไทย กล่าวคือ เมื่อบุคคลรับรู้ว่าคนส่วนใหญ่

ก็ทำหรือมองวาระบบราชการดำเนินการล่าช้า การให้ผลประโยชน์เล็กน้อยจึงอาจถูกทำให้กลายเป็นเรื่องปกติทางสังคม และนำไปสู่การยอมรับพฤติกรรมการทุจริตขนาดเล็กได้ง่ายขึ้น

5. ข้อเสนอแนะ

5.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

5.1.1 ภาครัฐควรมุ่งสร้างบรรทัดฐานทางสังคมที่ไม่ยอมรับการทุจริต ควบคู่กับการพัฒนาระบบบริการสาธารณะที่โปร่งใสและตรวจสอบได้ เพื่อลดโอกาสเกิดการทุจริตขนาดเล็ก

5.1.2 ภาครัฐควรส่งเสริมค่านิยมสุจริตและการต่อต้านการทุจริต โดยเฉพาะในกลุ่มคนรุ่นใหม่ ผ่านการศึกษาและการสื่อสารสาธารณะอย่างต่อเนื่อง

5.1.3 หน่วยงานภาครัฐควรเพิ่มมาตรการป้องกันและควบคุมการทุจริตในระบบบริการสาธารณะ รวมทั้งพัฒนาช่องทางร้องเรียนและกลไกการตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพ

5.1.4 ภาครัฐควรเร่งพัฒนา Digital Public Service และระบบ One Stop Service เพื่อลดขั้นตอนที่ซับซ้อน ลดการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ และเพิ่มความโปร่งใสในการให้บริการสาธารณะ

5.2 ข้อเสนอแนะสำหรับวิจัยครั้งต่อไป

5.2.1 ควรใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพร่วมด้วย เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึกหรือ Focus Group เพื่อเข้าใจเหตุผลเชิงลึกที่อยู่เบื้องหลังการตัดสินใจ

5.2.2 ควรขยายขอบเขตพื้นที่การศึกษาเนื่องจากการศึกษาครั้งนี้มุ่งเน้นเฉพาะในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นบริบทของสังคมเมือง การวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาในพื้นที่อื่น เช่น ต่างจังหวัด เขตชนบท เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างเชิงบริบทที่มีความแตกต่างกัน

5.2.3 ควรเพิ่มตัวแปรด้านจิตวิทยาและพฤติกรรมศาสตร์ เช่น Moral Disengagement (การตัดขาดทางศีลธรรม) Perceived Fairness (การรับรู้ความเป็นธรรม) และ Trust in Government (ความไว้วางใจต่อ

ภาครัฐ) เพื่อจะได้อธิบายพฤติกรรมความยอมรับการทุจริตได้ลึกในรายละเอียดยิ่งขึ้น

6. กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณกลุ่มตัวอย่างที่สละเวลาให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อการศึกษา รวมถึงนักวิจัยพี่เลี้ยง ครอบครัว และเพื่อนที่คอยให้กำลังใจและสนับสนุนด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่างานวิจัยฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจศึกษาในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตคอร์รัปชันต่อไป

7. เอกสารอ้างอิง

- [1] จักริน ตาลศิริ. (2555). ทศนคติต่อการทุจริตคอร์รัปชันของนิสิตปริญญาตรี คณะบัญชีและบริหารธุรกิจ ในเขตกรุงเทพมหานคร. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [2] ธาณี ชัยวัฒน์. (2562). รายงานวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ว่าด้วยการคอร์รัปชันในสังคมไทย. คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [3] ธาณี ชัยวัฒน์. (2562). เศรษฐศาสตร์พฤติกรรมว่าด้วยการโกงและคอร์รัปชันในสังคมไทย. คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [4] ประกชล สุตบุตร. (2564). วัฒนธรรมการคอร์รัปชันในสังคมไทย: จาการากเหง้าสู่การเปลี่ยนผ่าน. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- [5] ประกชล สุตบุตร. (2564). วัฒนธรรมคอร์รัปชันกับความปกติใหม่ในสังคมไทย: การปรับตัวของสินบนขนาดเล็กในยุคเปลี่ยนผ่าน. สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย.
- [6] วิโรจน์ เกษภูมิลักษณ์ และคณะ. (2563). ปัจจัยที่มีผลต่อทัศนคติทางการเมืองและจริยธรรมของคนรุ่นใหม่ในศตวรรษที่ 21. วารสารวิชาการนวัตกรรมสังคม, 4(2), 15–30.
- [7] สังคีต พิริยะรังสรรค์. (2561). คอร์รัปชันกับประชาธิปไตยในประเทศไทย.

- [8] สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. (2565). รายงานสถานการณ์การทุจริตประเทศไทย ประจำปี 2565. สำนักงาน ป.ป.ช.
- [9] ศูนย์สำรวจความคิดเห็นนิด้าโพล. (2565). ทศนคติของเด็กและเยาวชนต่อปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน. สืบค้นจาก <https://nidapoll.nida.ac.th>
- [10] Ajzen, I. (1991). The theory of planned behavior. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, 50(2), 179–211. [https://doi.org/10.1016/0749-5978\(91\)90020-T](https://doi.org/10.1016/0749-5978(91)90020-T)
- [11] Ariely, D. (2012). The (honest) truth about dishonesty: How we lie to everyone especially ourselves. HarperCollins.
- [12] Klitgaard, R. (1988). Controlling corruption. University of California Press.
- [13] Mannheim, K. (1952). The problem of generations. In P. Kecskemeti (Ed.), *Essays on the Sociology of Knowledge* (pp. 276–320). Routledge.
- [14] Prensky, M. (2001). Digital natives, digital immigrants. *On the Horizon*, 9(5), 1–6. <https://doi.org/10.1108/10748120110424816>
- [15] Transparency International. (2023). Corruption perceptions index 2023: Special report on inequality and access to justice. <https://www.transparency.org>

ประวัติผู้เขียนบทความ

สุนันtha โสวนากุล

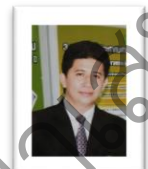
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์
แขวงหนองค้างพลู เขตหนองแขม
กรุงเทพฯ 10160

วีรพล จินตามณี

หมวดวิชาศึกษาทั่วไป
คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์
แขวงหนองค้างพลู เขตหนองแขม
กรุงเทพฯ 10160

ธรรมรัตน์ โสวนากุล

นักวิจัยอิสระ สำนักอธิการบดี
มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์
แขวงหนองค้างพลู เขตหนองแขม
กรุงเทพฯ 10160